

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel behalve 35 cents zegel.

ABONNEMENTS-PRIJS

voor de Stad. f 12.

Franco per post. » 14.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

Uitloofde van het invallend PINKSTERFEEST, zal de Courant van Dingsdag niet verschijnen.

UITWATERING

NOORD-BRABAND.

Het Reglement op het beheer der Dijken en Polders in de Provincie Noord-Brabant (1) is thans ter kennis van het algemeen gebracht. Onze hedeeling is niet, hetzelfde hier aan onze Lezers kenbaar te maken. Die belang bij deszelfs kennis hebben, weten, waar zij het tegen eenen geringen prijs kunnen bekomen. Onze aandacht werd echter bijzonderlijk gevestigd op art. 25 van gemeld reglement, luidende:

Art. 25. De kosten tot daarstelling en onderhoud van waterwerken, waarop 's Konings goedkeuring is verkregen, zullen door de polders en de landerijen, ook buiten dezelve gelegen, die daarbij belang hebben, worden gedragen, waarvan de repartitie, na verhoor der belanghebbenden, en van de administratie van den Waterstaat, onder de goedkeuring van Zijne Majesteit, door Gedeputeerde Staten zal worden gemaakt.

Dit artikel doet ons hopen op eene spoedige opruiming der bezwaren, welke tot heden de daarstelling van een uitwateringskanaal hebben in den weg gestaan. Het zal nu niet meer helpen, onwil aan den dag te leggen, zich door allerlei schijngonden te onttrekken aan de bijdragen tot een werk, waarvan de behoefte meer en meer gevoeld wordt; ja, hetwelk zoo gebiedend noodzakelijk is geworden, dat de welvaart van de Provincie Noord-Brabant en hare Ingezeten en van afhangt; te vergeefs zullen nu baatzucht en eigenbelang werkzaam zijn, om het algemeen welzijn aan bijzonder voordeel op te offeren; te vergeefs zal hebzucht er op treden, om, zonder in de kosten te dragen, van de voordeelen van het werk deelachtig te worden; art. 25 van het door de Staten der Provincie ontworpen en door het Hoofd van den Staat goedgekeurd reglement maakt aan dat alles een einde. Dat artikel zegt, uitdrukkelijk, dat de kosten tot daarstelling en onderhoud van waterwerken, waarop 's Konings goedkeuring is verkregen, door de polders en landerijen, ook buiten dezelve gelegen en die daarbij belang hebben, worden gedragen. Het zal ook niet meer de vraag zijn, hoeveel iedere polder, elke eigenaar zal moeten bijdragen, maar de repartitie der kosten zal door Gedeputeerde Staten worden gemaakt, na verhoor der belanghebbenden, en van de administratie van den Waterstaat, onder de goedkeuring van Z. M.

Alzins juichen wij deze laatste bepaling toe. Terwijl daardoor een einde wordt gemaakt aan de *chicanes*, door belanghebbenden op te werpen, wordt hun tegelijk alle mogelijke waarborg verleend tegen willekeur en onregtvaardigheid. De Gedeputeerde Staten, die toch wel het allerbest met den waren toestand der Provincie, in alle bijzonderheden, bekend zijn, zullen de repartitie der te maken kosten doen; maar de belanghebbenden, zij, op wien een aandeel in die kosten gelegd wordt, zullen niet blindelings behoeven te gehoorzamen; zij zullen gehoord worden, dus hunne bezwaren tegen de repartitie kunnen inbrengen. De Gedeputeerde Staten worden daarenboven nog voorgelicht door de administratie van den Waterstaat; terwijl eindelijk de repartitie zal bekrachtigd moeten worden met het zegel der Koninklijke goedkeuring.

Die niet blind en onwillig blijven wil, zal met een het nut en de billijkheid der bepalingen in artikel 25 van het reglement opgenomen, geredelijk erkennen.

Er blijft ons nog slechts over den hartelijken wensch te uiten, dat het nu geheel tot stand gekomen Reglement spoedig worde ten uitvoer gelegd; deszelfs geheel en de omstandigheden, waarin maar al te veel Polder en Dijkbesturen verkeeren, de verregaande misbruiken, welke in die Besturen ingeslopen zijn, vorderen dit gebiedend; maar vooral vordert dit de behoefte aan eene waterlozing. Van jaar tot jaar neemt het nadeel uit een gebrek aan waterlozing ontstaande, de bovenhand. Velen hebben aanzienlijke schade geleden, ja zijn geheel ten onderen gebracht. Dit heeft eenen hoogst nadeeligen invloed op Noord-Brabands handel, nijverheid en algemeen welzijn. Er ontstaat een algemeen gebrek aan levensbehoeften voor menschen en vee; de arme landman ziet de vruchten van zijnen arbeid verloren of kan geen land meer bekomen, om de eenige bron van zijn bestaan in werking te brengen; de landerijen, welke tegen inundatie bevrijd zijn, stijgen tot eenen exorbitanten prijs, zoodat hij zijne pacht niet meer kan opbrengen, veel minder iets, van zijnen zuren arbeid, voor zijn onderhoud kan winnen; al de voortbrengselen van den grond worden schaarsch en daardoor klimmen zij tot eenen zoo hoogen prijs, dat de burgerklasse der maatschappij er veel onder lijdt; terwijl eindelijk de langdurige waterstand ziekten veroorzaakt, welke, indien in dezen toestand geene verandering komt, meer en meer zullen toenemen, de bevolking wegmaaijen, aan Noord-Brabant eenen gegronden naam van « ongezond land » geven, en daardoor bewerken zullen, dat de vreemdeling aan de Provincie, die er thans zoo gaarne een rustig toevlugtsoord zoekt, haar als een verpest land mijden zal.

Eerstig en slechts door de zucht van het algemeen belang en welzijn gedreyen, roepen

wij met onze vurigste wenschen de spoedige ten uitvoer legging van het Reglement op het beheer der Dijken en Polders in Noord-Brabant; en vreezen niet te zeggen, dat indien deze ten uitvoer legging vertraagd wordt, door redenen, welke niet wezenlijk dezelve in den weg staan; zij, die aan dezelve de hand moeten leggen, zich eene groote verantwoordelijkheid op den hals halen.

En bij het uiten van dien wensch, bevangt ons een gevoel van leedwezen en droefheid; bij het dubbel verlies, dat onze Provincie in de laatste tijden geleden heeft, en dat wel in deze aangelegenheid het grievendst gevoeld wordt. Wie heeft al niet dadelijk de namen van van Meruwen en Kivris in den mond. De eerste werd aan onze Provincie ontnomen, toen onze geëerbiedigde Koning hem tot het beheer van het hertogdom Limburg riep; de tweede, die ofschoon onze Provincie verlatende, om in 's Gravenhage zijne verhevene betrekking te gaan vervullen, ook daar in staat was om aan zijn lievelingsplan, uit zijne zucht tot het welzijn van zijn geboorteland ontsaak, veel dienst te bewijzen, werd door den onverbiddeijken dood weggerukt. Wij zullen hier niet over de verdiensten van die twee mannen uitwijden; hetzij genoeg te zeggen, dat waar men ook van een uitwateringskanaal spreekt, de namen van van Meruwen en Kivris steeds op alle lippen zullen zwoeven.

Doch onze hoop blijft steeds op de aanwezenden gevestigd. Van onzen regtschappen en het algemeen welzijn lieveden Gouverneur, van de Provinciale Staten, van het Gedeputeerd Bestuur, van alle autoriteiten in een woord, en van alle invloedhebbende personen; verwachtten wij eene krachtadige medewerking tot het daarstellen eener onderneming, waaraan Noord-Brabant de grootste behoefte heeft.

POLEN.

WARSAU 18 mei. Keizer Nicolaas is gisteren in deze stad aangekomen en afgestapt aan het paleis Lazienki, alwaar hij door den gouverneur ontvangen is. Graaf Orloff vergezelt Z. M.

DUITSCHLAND.

BERLIJN 21 mei. Het gouvernement heeft besloten de uitsluiting van eenen horologiemaker dezer stad, om de galvanische electriciteit voor de telegrafen te bezigen, in werking te brengen. Door het gansche rijk zullen naar dit stelsel telegrafen worden daargesteld. Het gouvernement heeft aan den uitvinder eene premie van 5000 toegekend.

Mgr. Pryluzki, aartsbischof van Posen heeft heden Berlijn verlaten, om naar zijne bisschoppelijke stad terug te keeren.

Sedert de Rhen. Beobachter, te Keulen opgericht onder bescherming van het cabinet van Berlijn bestaat, zijn de catholijken van dat gewest

(1) Zie bijgelykbaar gesteld bij den Uitgever dezer, prijs 10 cents.

voortdurfing blootgesteld geweest aan de hartstog-
telijste aanvallen van dat blad. Bismarck gaat er om, of het vaart uit tegen het catholicis-
mus, deszelfs instellingen en hiërarchie. Alle wapens
zijn voor hetzelfde goed, met uitsluiting dienem om
op eenige wijze het doel te bereiken. De duitche
catholijke drukpers heeft reeds dikwijls geprotes-
teerd tegen den hatelijken rol, welke de Rhein-
Beob. op zich genomen had, en dat blad, het
mag niet ontkend worden, met een heillooze be-
hendigheid speelt. Het pruisisch gouvernement
is lang doof gebleven voor de billijke klagen,
welke van alle zijden oprezen tegen dit orgaan van
het protestantismus. Thans echter is het kwaad zoo
groot geworden, dat het kabinet van Berlijn niet langer
kan getuigen, dat het keijzerlijk blad zijne aanval-
len tegen de groote meerderheid der bevolking van
de Rijnovers voortzette, zonder deszelfs invloed
in gevaar te brengen. En inderdaad, het pruis-
sisch ministerie schijnt te begrijpen, dat het tijd is
een einde te maken aan dien verbitterenden strijd.
De Rhein Beob. heeft dit begrepen en hij kondigt
in zijn laatste nummer aan, dat al de artikelen in
zijn kolommen opgenomen, van af deszelfs oprig-
ting tot heden, aan een gestreng onderzoek onder-
worpen zullen worden. De uitkomst kan niet twij-
felachtig zijn, en indien het cabinet van Berlijn
dit onderzoek bevolen heeft, dan is het zeker, dat
het een blad wil opofferen; waarop het groote ver-
wachtingen gestemd had, doch hetwelk dreigt
voor hetzelfde de aanleiding van ernstige moeije-
lijheden te zullen worden.

— Uit Berlijn schrijft men, dat de voorstellen tot
invoering van eene Constitutie denklijk reeds in
de volgende maand bekend gemaakt zullen worden.
De Rijkstaten zouden in oktober in genoemde
residentie vergaderen, en de Regering voornemens
zijn de gezamenlijke Provinciale Staten, die met
elkander ongeveer vijfhonderd en tachtig leden tellen,
tot het houden van een algemeen Landdag bijeen
te brengen.

— De Franf. Zeit. steeds het rongeantismus
toegedaan, deelt eenen brief uit Berlijn mede,
waarin de hoop wordt geuit, dat in de aanstaande
algemeene synode, de afgescheidene gemeenten tot
eene voor alle opinien bevredigende beslissing zullen
komen van hare leerstellige twisten. Een ander
correspondent van datzelfde dagblad verontwaar-
digt zich over deze hoop. Zoodanige uitkomst,
schrijft hij uit Darmstadt, wordt in onze Rijn-
gewesten niet verwacht, men weet er al te goed, dat het
tot hiertoe wezen der afgescheidene Kerk behoort
geen leerstuk hoegenaamd te dulden. En dat wil
nog eene Kerk heeten.

— De stad Frankfurt a. M. heeft aan de ronge-
mencht gemeenschappelijk gebruik afgestaan het
protestantische Kerk, genaamd der Witte Nieuwe
Kerk, waarvan heeft zich uitdaar een verheffende
vergadering georganiseerd, zich noemende Maan-
dagsche byeenkomst, en bestaande uit christenen
en niet-christenen, die de taak op zich hebben geno-
men om zich met godsdienstige vraagstukken bezig
te houden in den zin des vooruitgangs. De protes-
tantische bladen melden, dat er onlangs zeer be-
langrijke redevoeringen geschieden zijn, met het
doel om de leerstukken te onderzoeken, welke
van weerszijden opgeofferd zouden kunnen worden,
om tot een gemeenschappelijk geloofsbelofte te ge-
raken.

BELEIDEN. De beraadslagingen over de protes-
tantische grieven, vooral betrekkelijk de bekeering
van minderjarigen, zijn van de Tweede Kamer
naar de Eerste verzonden; deze laatste heeft den
15 de vraag verzonden naar het onderzoek eener
Commissie met 24 stemmen tegen 16. Daar de sluit-
ing der zitting onherroepelijk op den 18 bepaald
is, en de Kamers slechts om de vijf jaren bij-
eenkomen, is dit besluit gelijk te stellen aan de
besluiten, welke in het engelsch parlement de derde

lezing eenmaal verdagen. De prins van Waller-
ston, redenaar en hoofd der protestantische partij
in de Kamer, heeft zelf dit voorstel gedaan;
waaruit blijkt dat die partij zelve het slagveld
verloren heeft, hetwelk het had uitgekozen om tegen
den minister van Adel te veld te trekken. De
prins van Wrede heeft zich dan te vergeefs de
moede gegeven, om naar München weder te kee-
ren; hij is er slechts gekomen om de laatste hat-
terij te zien vallen, welke hij had opgericht tegen
den verdienstelijken minister van binnenlandsche
zaken, wien hij, om reeds bekende redenen, eenen
onverzoenbaren haat gezwooren heeft.

ENGELAND

LONDEN, 25 mei. Heden namiddag ten drie ure
is de koningin voorspoedig van eene prinses verlost.
Prins Albert en Dr. Locock bevonden zich bij de
koningin, op het oogenblik der verlossing. In het
naastgelegen vertrek waren de hertogin van Kent,
de diensthebbende hofdame, de Drs Clark en Fer-
gusson, de aartsbisschop van Canterbury, de bisschop
van Londen, de hertog van Wellington, sir Robert
Peel, de lord kanselier, sir James Graham, graaf
Haddington, de heer Gladstone, de hertog van
Buccleuch, allen leden van het cabinet en de drie
groot-officieren der kroon, graaf Liverpool, graaf
Lawarr en graaf Jersey.

— Men zegt dat de koningin der Belgen binnen
kort in Engeland wordt verwacht, alwaar zij de
koningin en prins Albert komt bezoeken.

— In de zitting van het Lagerhuis van den 22
heeft de heer O'Connell eene motie gedaan, atrek-
kende tot eenvoudige intrekking van het bevel van
gevangenzetting van den heer Smith O'Brien. De
Kamer heeft deze motie voor morgen met 180 tegen
36 stemmen. De heer Shaw heeft tegen den vol-
genden maandag eene andere motie aangekondigd,
hij zal de invrijheidstelling van den ierschen ge-
deputeerde vragen, op grond dat de werkzaamheden
der commissie, waarvan hij deel moest uitmaken,
afgeloopen zijn.

FRANKRIJK

PARIS 26 mei. Het gerucht liep heden in de
hoofdstad dat het den prins Lodovijk Napoleon,
die, zoo als men weet, reeds sedert een aan-
tal jaren op het kasteel Ham gevangen zit, gelukt
is te ontvlugten. Men zegt zelfs dat die tijding
officieel is.

— Een nieuw bericht aan de leden van het hof
der Pairs maakt hun bekend, dat de zitting welke
op heden (dinsdag den 26) bepaald was, tot mor-
gen ten twaalf ure is uitgesteld.

— Gisteren heeft de procureur-generaal bij het
Koninklijk Gerechtshof van Pairs, van een aantal
magistraten vergezeld, zich naar het kabinet van
de heer Pasquier begeven, alwaar Lecomte een
nieuw verhoor ondergaan heeft.

— Te Elbeuf is de rust verder ongestoord ge-
bleven.

BELGIË

BRUSSEL 27 mei. De minister van binnenland-
sche Zaken heeft gisteren aan de Kamer een wets-
ontwerp aangeboden, strekkende om de wet van
24 september 1845, welke tot den 1 juni 1846
den vrgen in vier vakken en allerlei voeding-
smiddelen verleende, en den uitvoer derzelve ver-
boden, tevens te worden.

— Van de Gedeputeerde Provinciale Raden,
de commissien van landbouw en de Kamers van
koophandel, die over deze zaak gehoord zijn,
hebben drie en dertig hun antwoord aan het gou-
vernement gezonden. Een en dertig bevestigden
de noodzakelijkheid van het verlengen van den
termijn der wet van 24 September, twee hebben
zich daarvoor verzet.

NEDERLAND

IS. HEBBOGENBOSCH, 29 mei. De
Burgemeester en Wethouders der Stad 's Her-
togenbosch hebben aan de belanghebbenden bekend
gemaakt, dat de Kermis op zondag 21 juni aan-

staande aanvang neemt en dat in die Kermis
valt de jaarljksche Linnen- en Lakenmarkt,
woensdag 24 daaraanvolgende.

— Het water stond heden morgen ten 8 ure
6.61 AP. of 50 — 0.

— Daar wij van eene goede mede vernehmen he-
ben, dat er bij het concours van handboogschu-
ters, hetwolk op den 1 april in de sociëteit
Unie alhier zal plaats hebben, naar een extra-pr
geschoten worden, door den doorvluchtigen beschier-
heer der handboogschutterij de Unie, Z. K. H. pri
Alexander der Nederlanden, daartoe uitgelooft.

— Wij kunnen ons zeer wel vereenigen met h
gevoelen van vele deskundigen, dat het vastzet-
ten of opsluiten van honden eerder de hondsdelij-
kan bevorderen dan tegengaan; doch vermette
de aandacht der bevoegde magt te moeten inroep
op een ander misbruik, dat naar ons inzien, de
noodlottige gevolgen in zich heeft. Het bederft
de manier of mode, om rytuigen of paarden do
loslopende honden te laten volgen. Dit moge /
shionnable zijn, doch het is niet minder gevaar-
lijk. Men moet die arme dieren zien, met de tong
den bek het rytuig waarin hun meester gezeten is,
het paard, dat hij bejukt, naderen en dan, wanneer
zij uitgeput, eenige oogenblikken stil houden
weder met nieuwe inspanning van krachten h
steeds voortlopend rytuig of paard weder moet
bereiken. Wij noemen dit een misbruik, he-
welk, vooral in de zomerhitte, de schroomelijke
gevolgen kan na zich slepen, en hetwelk wij d
aan de zorg der bevoegde autoriteiten, aanbeve
met verzoek, niet te wachten, tot dat een of and
noodlottig toeval haar tot liet nemen van maat-
regelen van veiligheid kind dwingen.

— De Nederlandsche Staats-Commissie deelt in
in haar nummer van donderdag 11 des verach-
tendingsbesluit van Z. Exc. den Gouverneur-
Generaal tegen Mgr. Groff en zijne ee
assistenten uitgesproken.

— In de Staats-Commissie van 25 deze heeft
het volgende:

Reeds lang was de aandacht der Regering
vestigd op de wenschelijkheid van die mate
eenvormigheid, tusschen het regtwezen in de Ne-
landsche Oostindische bezittingen en dat in
Moederland, welke met de zoo verschillende
omstandigheden bestaanbaar kan worden geacht.
In het jaar 1839 werd een commissie aangest
tot het voorbereiden van al wat daartoe werd
vorderd. Na hare taak ten einde te hebben gebr
is zij in het laatst van het afgelopen jaar ontbond
geworden.

Bij Koninklijk besluit van 16 mei 1845, n.
zijn thans, na raadpleging van de Departemen-
ten van Kolonien en Justitie en van den Raad van Sta
vastgesteld de navolgende wettelijke voordenin-
te weten: de algemeene bepalingen van wetgeve
voor Nederlandsch Indië, het reglement op de regt-
lijke organisatie en het beleid der justitie in Ne-
landsch Indië, het burgerlijk wetboek voor Ne-
landsch Indië, het wetboek van koophandel v
Nederlandsch Indië, en de bepalingen betrek-
kende de misdrijven, begaapt ter gelegenheid van
gemeent en bij koninklijk overnemen, misgaders b
pursance van betaling, voor Nederlandsch Indië.

De afkondiging in Indië van deze verordening
zal voor of op den 1 januari 1846 en hare invoering ve
op den 1 januari 1846 plaats hebben.

De Gouverneur-generaal is wijders gemachtigd
wordt, om dat te hand te leggen aan, en op
s Koninklijk goedkeuring gelijktijdig in werke
te brengen: het reglement op de burgerlijke reg
verdering voor het hoog gerechtshof en de raden
van Indië, het reglement van strafvordering voor
het hoog gerechtshof en de raden van justitie, en
reglement op de administratie der justitie, betref-
ende de burgerlijke rechtspleging en strafvordering
in de onderaard, daarmede gelijktijdig te geve
— Aan dien Opperlandvoogd is opgedragen
den ontwerp van wetboek van strafregt van Ne-
landsch Indië te doen vervaardigen en zo
mogelijk naar Nederland te zenden, ter beoorde
en bekrachtiging.

De heer Staatsraad jhr. mr. E. L. Wichers
wien de taak is opgedragen, om den Gouver-

Generaal behulpzaam te zijn in het invoeren der nieuwe wetboeken, heeft zich, ter voldoening dier zending, op den 20 der lopende maand ingescheept aan boord van het schip *Rotterdam*, gezagvoerder P. Vis, en is den 23 dezer naar zijne bestemming onder zeil gegaan.

In *l'Ami de la Religion* lezen wij het volgende: Eenige onrustbarende geruchten hebben dezer dagen over de gezondheid van den Paus geloopt. Wij achten ons gelukkig te kunnen verzekeren, dat onze particuliere correspondentie, van latere dagteekening dan de brieven, welke deze zorgwekkende verklaringen betreffen, dat gerucht weder spreken. Daarboven, een aanzienlijk personaalje, die den 9 mei Rome heeft verlaten, en daags te voren de eer had gehad bij Z. H. toegelaten te worden, en met den H. Vader te spreken over de ongesteldheid, welke al die betorgdheid verwekt, heeft ons de meest geruststellende verzekeringen gegeven, welke uit den mond van den eerbiedwaardigen Oppreder zelve vernomen heeft.

Op woensdag den 13 mei is te Rome overleden, na eene langdurige ziekte en vanaal de gepademiddelen der H. Kerk voorzien, de baron van den Steen de Jehay, gevolmachtigd minister van België bij den H. Stoel.

Hij heeft van den 26 mei jl., n. 8, heeft Z. M. tot majoor-kommandant der dienstdoende schutterij te Breda benoemd jhr. C. H. Meyer, gepensionerd majoor der artillerie van het leger.

GRAVENHAGE 25 mei. Dit eens missive van den minister van financiën, aan de heeren gouverneurs der provincien gericht, blijkt dat het voornemen bestaat, om het inwisselen van de zeeuwsche rijkdaalders, waarvan het omschrift ongeschonden is en die geraid zijn, zoo spoedig mogelijk te doen volgen; en alzoo het tydelijk in omloop blijven daarvan kortstondig te maken.

GRAVENHAGE 27 mei. De advocaat-generaal de Keth heeft, in de zitting van den Hoogen Raad, van heden, geconcludeerd in de zaak van den heer C. A. Thieme, betrekkelijk de *Arnhemsche Courant*, en geruimd tot verwerping van het beroep en tot bevestiging van het arrest van het Geldersche Hof. De uitspraak is bepaald op 17 juni e. k.

AMSTERDAM 27 mei. Z. M. is in den vroegen morgen van heden met een extra-spoortrein en met klein gevolg uit de residentiepalatier aangekomen en dadelijk, insgelijks per extra-spoortrein, naar Arnhem verder gereisd, om van daar Hds. uitstap naar Wierden te vervolgen. De stoomboot *de Leeuw* zal Z. M. van Arnhem naar Dusseldorp brengen.

VLISSINGH 27 mei. Heden werd voor het Provinciaal Hof van Middelburg het hooger beroep behandeld, door de *Rechtspraak der Vlissingische Courant* ingesteld tegen het *arrondissement* regibank aldaar, waarbij ter zake van het plaatsen van het artikel: *Den woerd van allen die hun vaderland liefhebben*, tot eene geldboete van f. 150 is veroordeeld.

Na het verslag van den Raadheer Rapporteur trachte mr. D. van Eck, de ongegrondheid der vervolging en van het vonnis der regibank te betoogen; het Openbaar Ministerie concludeerde tot verwerping van het beroep en de bekrachtiging van het vonnis.

De uitspraak is bepaald op vrijdag 29 mei.

ASSEN 25 mei. Ook in deze omstreken ziet men op de bladen der te veld staande rogge een roestzieke poeder, roest of *hongdauw* geheeten: het is volgens deskundigen, weckerplanten, die uit de gewassen, waarop zij geworteld zijn, voedsel trekken en daardoor den groei belemmeren, men min krachtige planten doen kwijnen. Zoo ver wij vernomen hebben, heeft de rogge in deze streken nog niet merkelyk daardoor geleden.

LEDEBERIGTEN.

Het Congreg. van nadere tijdingen ontvangen omtrent de bekeering van zekeren anglikaanschen geslacht, welke pater *Lea* van Newbury zou zijn. Op den 5 mei is de kardinaal Acton den rev. George Dudley Ryder, zyne zachtgenoot, zyne zuster Sophia Ryder, en drie zijner kinderen in den schoot der kerk opgenomen. De rev. Ryder is de tweede zoon van den laatsten anglikaanschen bisschop van Bathonden Coventry; mevrouw Ryder is schoonzuster van den Dr. Wilberforce, onlangs benoemd tot bisschop van Oxford.

De tijdingen uit Portugal luiden hoopvol ongestuif. De opstand neemt er hand over hand toe.

Het Engelsch Hoogerhuis heeft zich in de zittingen van maandag en dinsdag met de tweede lezing van de graanwet bezig gehouden. De debatten zijn niet minder vinnig geweest, dan in het Lagerhuis; men dacht dat de stemming in het einde der zitting van dinsdag zou geschieden. Niemand twijfelt aan de aanneming der wet.

De *Limerick Examiner* meldt de bekeering van Richard Cox, Esq. van Carrich-Patrick, die eenige dagen geleden, zijne afzwering gedaan heeft, in handen van den eerv. heer Thomas Hill, in de kapel van Miltown-Malbay.

In de Fransche Kamer der Gedeputeerden is de laatste politieke strijd aangevangen. Bij de beraadslaging over het budget van binnenlandsche zaken, ter gelegenheid van de geheime fondsen, heeft de heer Thiers den handschoen uitgeworpen. De aanval is te hevig geweest om onbeantwoord te blijven; de heer Guizot al zich dus verdedigen en het is waarschijnlijk dat de strijd weder algemeen zal worden.

De ontvlugting van prins Lodewijk Napoleon wordt in alle deelen bevestigd. Hij is als ambachtsman verkleed uit het fort Ham ontsnapt des morgens ten zeven ure, en eerst des avonds ten zeven ure heeft men zijne ontvlugting bemerkt. Kenigen zeggen dat hij den weg naar België is ingelagen anderen dat hij te St. Valéry is scheep gegaan.

Het hof der Pairs heeft zich in dezelfde zitting van den 27 dezer bevestigd verklaard in de zaak van den aanval van Lecomte, en bevelen dat deze in staat van beschuldiging gesteld zal worden. De dag der debatten zal nader door den Voorzitter worden bepaald.

Mengelwerk.

Konstantinopel 5 Mei 1846.

Circassie. — Overluffelen van christendom. Vermoedelijke oorsprong der Thapichs. — Godsdienstige begrippen en oefeningen. — Verbod voor het kruis. — Maatschappelijke gewoonten. — Inloed van Rusland.

De volkstemmen van den Caucassus, die met zoo veel moed hunne onafhankelijkheid tegen Rusland verdedigen, zijn nog weinig bekend; en hij, die zou vermoenen dat zij innig door eenheid van gods dienst, taal, afkomst en belangen aan elkander verbonden zijn, zou zich deelyk vergissen. De *Tcherkess* of Circassiers die de nylmarsch van de Zwarte Zee bewonen, maken nog niet de helft uit dier krijgshaftige bondgenootschap, welke in de laatste jaren nog aanzienlijk vermeerderd is, door de overwinningen van Chamis Bey; en wanneer wij beweren dat die bergbewoners alleen wel uit 100,000 huizezinnen bestaan, die allen ten minste eenen ruiter kunnen leveren, kan men zich een denkbeeld vormen van den graad van tegenstand, welke de russische overheersching zal vinden in een land, hetwelk overigens de natuur zalve tot eene onverwiltbare sterkte vormde. Wat zou het zijn indien die onbeschaafde, onverstandige en onderling verdeelde magten eens georganiseerd, aangevoerd en vereenigd werden door eene verhevene, algemeene en door de voorlichting der nieuwere taktiek ondersteunde gedachte!

Doch laat ons de godsdienstige niet geheel onmogelyk veronderstelling ter zijde laten, en allen spreken over den godsdienstigen toestand van een gedeelte der *Tcherkess* in het christendom, in den zee van afgelegen, tydelijk schynen gekend en beoefend te hebben. Eenigen hebben hun bekeering geesteld ten tijde der kruistogten, of der vestiging van eenige gemenezame volkplantingen langs de oever van de Zwarte Zee. Wij kunnen ons met deze veronderstelling niet vereenigen, omdat het onder de *Mijnsofs* en *Osseten* zendingen niet zoodanig zou kunnen verloren gegaan zijn, dat er geen enkel spoor meer zou overblijven van de vroegere godsdienst, en omdat daarenboven het islatanisme, waarschijnlijk naar de overige *Tcherkess* door de *Tartaren*, omstreeks denzelfden tijd overgebracht aanleiding zou gegeven hebben tot godsdienstige of staatkundige veranderingen, waarvan het spoor ook door schijnlyke of mondelyke overlevering zou hevaard zijn gablyen. Het komt ons natuurlyker voor, dat de *Kerk van Groot-Armenien* door het achisma misverstand en ontzind, en het goddelijk uitgestrooid van een onvruchtbaar geloof, even onvruchtbaar als dat van al de Kerken die, zich

van de Moederkerk afscheidende, met de liefde de levendmakende kracht om zich voortteplanten verliezen.

De Turken noemen die broeders, die een ander geloof belijden, *Thapichs*, een woord waarin wij den wortel meenen te vinden in het tartarsch woord *Thapmak*, aanbidden. Maar naar hunne zienswijze zijn zij *aanbidders* van afgoden, of *ongelooften*; een verwijt, hetwelk zij, zoo als bekend is, op alle christenen toepassen, naar luid van den laster van Mahomed, wiens oorkunde of hoogmoed stilstand bij en zich verzette tegen het leerstuk der drieënhheid. Overigens heet het mahomedismus aldaar niet dien graad van onverdraagzaamheid, waarmede het elders vergezeld gaat; men zou zeggen dat de beschouwingen van godsdienstigen, wijselijk geweken zijn voor die van burgerlijken aard. Uit de liefde tot de vaderlandsche vrijheid is de vrijheid van geweten geboren. Daarin ook strijden Mahomedanen en *Thapichs* te zamen en met eene gelijke over-eaagtheid voor hunne haardsteden. In hunne expedities of openbare bijeenkomsten, *Zefers* genaamd, worden zij alle *Tcherkess*; zij vergeten uitwendig dat inwendige overtuiging hen van elkander scheidt en verdeelt.

De *Thapichs* die alle christenen bevatten in der haat, welke zij tegen de Russen, de eenige christenen welke zij kennen, voeden, hechten weinig waarde aan hunne geloofsbegrippen, zoodra zij uitlandig zijn en voeren hunne slaven naar de markten van Konstantinopel, dan deelen zij uitwendig in de godsdienstbetreffing der mahomedanen, liever dan den schijn te hebben van eenige godsdienstige overeenkomst met hunne vijanden te hebben. Het gebrek aan een wezenlyk priesterschap, hetwelk zich bij hen bepaalt tot eenige functien, jaarlijks waargenomen door de oudsten der huizezinnen of van het dorp, verpligt hen soms om hunne toevlugt te nemen tot de *Mollahs* of *Imans* bij de begravingen of andere plegtigheden. Geen heilig boek hoegenaamd bezittende, maken zij ook geene zwaarigheid om op den Coran eenen eed af te leggen. De dooden zijn dikwyls door dezelfde bedienaren begraven doch altijd onder de treurgezangen en het gekerm hunner eigene weenende vrouwen.

Waarin bestaat dan de christelijke vorm hunner eeredienst? Zonder thans nog te kunnen bevestigen dat zij eene juiste kennis der drieënhheid, der erfzonde, en der verlossing behouden hebben, uithoofde der geheimhouding, waarachter zij zich verbergen en de ongenuegzaamheid der over dat onderwerp ontvangene mededeelingen, zullen wij zeggen, dat zij het opperst voorwerp hunner aanbiddingen Tao noemen en nog een anderen goddelijken persoon erkennen, genaamd *Sozaris*, bewaarder der elementen en des donders. De week, verdeeld als de onze, heeft den zondag voor rustdag, welchen zij op eene joodsche wijze onderhouden, zoodanig zelfs dat zij hunne kinderen niet laten weiden. Zij hebben drie voornamte feestdagen, overeenkomende met Kerstmis, Paschen en Pinksteren; de nieuwe maan wordt begroet door een afzonderlyk gebed, dat zij *hullest* doen, hunne zavengevouvene en smeekende handen tot op de hoogte van het hoofd verheffende. In hunne vasten, waaraan een met den Advent overeenstemt, eten zij mager voedsel, zonder zich, even als de Turken, het eten van vleesch te veroorloven. Nog maar kortelings geleden, hebben zij afgezien van het gebruik van zwijnenvleesch, uit aanzien van den weezin, welke hunne broeders van verschillende geloofsleer daartegen koesteren. Bij eene offerande, welke herinnert aan de bygelooftige oefening der niet vereende Armeniers, en *Madag* genoemd wordt, offeren zij op eene plegtige wys geiten, schapen en ossen; doch, behalve die bloedige offeranden, waarvan het hoofd, de poten en de ingewanden den offeraar toekomen, schijnen zij een verward aandenken gehouden te hebben van het offer des Nieuwen Verbonds. Alzo, bij verbeeld, neemt de onderling priester, met ontdeken hoorde s'aande voor het kruis; dat bij hem den gewonen naam eener T heeft, ofschoon zij eventeer het grieksch of latynsch kruis vereeren. Na de voorgeschrevene gebeden het kruis, dat hij opheft en zegen voor het, wedergekneeld en in gebeden verzoeken volk. Het teeken der verlossing is op de graven ongerigt en ingespeden op vele plaatsen in de ruisen en andere bedevaartsplaatsen, door godsdienstige herinneringen vermaard; des zondags blijft geen vrome *Thapich* in gebede, voor den voet van het kruis te gaan bidden. Onder hen geven zij elkander gaarne den naam van *Bisman* of *Bismah*, hetgeen ons voorkomt verbasterd te zijn van *Bismillah*, in den naam Gods; een formulier, dat zij onophoudelyk

in den mond hebben en zelfs geven aan het brood en het zout, hetwelk zij eenen vriend of eenen reiziger aanbieden.

Zij zijn niet bevoeden en evenwel maken de Turken er geene zwaargheid in, huwelijks verbindingen met hen aan te gaan. De Tharchis zijn echter niet zoo mild en het geven hunner dochters die uit het gederlijk huis door den bruidegom moeten weggevoerd worden, en welke men veinst als schalkers te achtervolgen. Volgens het gebruik in dat gedeelte van het Oosten algemeen moet de man, in plaats van een huwelijks gift van zijne vrouw te ontvangen, integendeel daaryour een prijs betalen, die door de ouders bedongen en vastgesteld wordt. De vrouwen nemen eerst na het huwelijks den slinger aan, voor dien tijd gaan zij in vrijheid waar en zoo zij willen. Men heeft zusters gezien, die hare broeders naar den slag volgden. De mannen dragen geen haard, zoo als de turken, maar slechts den knevel. Zij hebben eenen natuurlijken besgaaftheid in het spreken. In de Zefers spreken die ongeletterde menschen met een wel sprekenheid, onzer welgevende vergaderingen waardig. Met muzikaal gevoel bedeed, zingen zij in koren zekere liederen, genaamd Oreda, waarvan de verzameling veel licht over het verledene zou vesten. Hun geheugen keert hij voorkeur terug tot de tijden der Khans van Crimea, die in hun gehegde den erfvoort deed opvoeden.

Men schat het getal van de huisgezinnen der Tharchis op 60,000. Rusland heeft nooit eenige poging aangewend om die menschen terug te brengen tot het christelijk geloof, dat zij verlaten hadden. Het vergoogt zich er spionnen en verraders heuen te zenden, welke gewoonlijk gekozen worden onder den stand der kooplieden van Tiflis en zelfs van Turkije. Het is waar dat het niet aan hunne bekeering zou kunnen arbeiden, zonder zich in tegenspraak te stellen met deszelfs staatkundig grondbeginsel, dat het proselytismus verbiedt. Men weet evenwel, wat dit even goddeloos als belagchelyk verbod te beteekenen heeft. Het verbod slechts de bekeeringen, welke niet ten voordele der staatsgodsdienst uitloopen; in het tegenovergesteld geval leent het er niet alleen de hand aan, maar ook dikwyls, de dagelijksche ondervinding leert het, is in de zakow (wel betooverend woord voor den Rus) rekkelykheid genog om er toe te dwingen. De eerste eigenlijke oorzaak is dat de russische Kerk door het schisma uitgemergeld, magtelooz en onvruchtbaar is; getuige hiervan de menigte afgodendienaars, voor welke in dat uitgestrekt keizerrijk het christendom eene nog onbekende zaak is.

Tijd en bestek gedoogen niet, heden zekere geruchten te vermelden, waarbij van staatkundige verbeteringen gesproken wordt, welke niet minder verboden zijn, dan de voorbereiding tot eene volkomene hervorming. Overigens, wij verliezen er niets bij met te wachten daardoor zullen wij wel ligt ook vermijden, onze verlangens als wezenlykheid te beschouwen. (Part. Corr. van P. Univers.)

BIJDRAGEN

tot een bewijs van dankbaarheid der Catholijken van Nederland aan

MGR. GROEFF.

Bedrag der vorige opgave	f 1009.54
Van wege de Societeit de Harmonie te Eindhoven	60.00
drie leden der Koninklijke Marechaussee	2.50
den Wel Eerw. heer Pastoor en eenige leden der R. K. gemeente te A. (Zuid-Holland)	6.98
Totaal	f 1079.02

Strafzaken behandeld voor het kantongeregte te 's Bosch.

Den 28 mei 1846.

S. N. Het vervoeren van wild in den besloten jaagtijd, zonder van permissie te zijn voortien. In eene geldboete van f 20.00, in de kosten, met verbonde verklaring van het in beslag genomen wild.

W. D. Het lossen van last of puinsteen op den kanaaldijk, buiten de daartoe bestemde haven of verbreedings kommen. In eene geldboete van f 6.00, in de kosten.

Het maken van nacht geruchten, verstorende de rust der ingezetenen. In eene geldboete van f 1.00, en in de kosten.

Advertentien.

Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene **DOCHTER**, M. A. A. **HERSSEN**, geliefde Echigendot van **J. VOETS LEMMENS**, te 's Bosch 28 Mei 1846.

Heden namiddag overleed, na alvorens voorzien te zijn van de Heilige Sacramenten onder Moeder de Heilige Kerk, onze beinnide Broeder, **PETRUS VAN DE LAAR**, Landmeter der 1ste Klasse, in den Ouderdom van 45 Jaren.

M. VAN DE LAAR, Uit aller Naam.

Het Huis de **LUCHT**, Gemeente Drial, den 24 Mei 1846.

Op Danderdag den 4 Junij 1846, des namiddags ten twee ure, zal er aan het Vendu-huis van de Wed. J. M. **OFKERS**, in de Linthamerstraat te 's Hertogenbosch, publiek worden

Verkocht:

Eene zeer aanzienlijke partij **PLAAT-IJZER**, in diverse nummers; benevens een partij **DRIESPOOR, VEEREN** en gegoten **STAAL**, in onderscheidene maten.

Daags te voren voor een ieder te zien.

ZEGT HET VOORT.

De Notaris A. P. **BOLSIUS**, te 's Bosch, zal op Maandag den 8 Junij 1846, des avonds ten 7 ure, te 's Bosch, in het Eindhovensche Koffijhuis, bij M. **LANDHEER**, finaal Verkoop, de volgende **GOEDEREN**, gefegeu te 's Bosch, bij inact staande als volgt:

10. Een **HUIS** en **ERF** en **HOVENIERSTUIN**, genaamd het Spaanik, gelegen op den Vughterdijk, gekwoteerd J. N°. 45.
Belast met $\frac{2}{3}$ in een jaarlijksche lijfrent, groot f 56.00.
Staande op..... f 2040.00.
20. Een **HUIS**, en **ERF**, genaamd de Roskam, naast het vorige gelegen, gekwoteerd J. N°. 46.
Belast met $\frac{1}{2}$ in de boven omschreven lijfrent en met 3 renten, te samen groot f 237.
Staande op..... f 925.00.
Massa 1e en 2e Koop..... f 2930.00.
30. Drie **HUISJES**, staande en gelegen op den Vughterdijk, in een straatje, Achter de Kan, gekwoteerd J. N°. 155, 156 en 157.
Staande op..... f 230.00.
40. Een **HUIS** en **ERF**, gelegen op de Weversplaats, gekwoteerd E. N°. 203.
Staande op..... f 825.00.

AANBESTEDING.

Op Maandag den 8 Junij 1846, des avonds ten zeven ure, zal in het Eindhovensche Koffijhuis te 's Hertogenbosch, bewoond door M. **LANDHEER**, publiek onder nadere goedkeuring bij inschrijving en opbod worden Aanbesteed:

Het Bouwen

EENER KERK

VOOR DE

WAALSCHERHERVORMDE GEMEENTE TE Hertogenbosch.

Het **BESTEK** en **TEKENING** liggen ter inzage bij den Architect en Opzitter **A. VAN VEGGEL**, bij wien ook de verhandeling wordende salichingen zullen te bekomen zijn, terwyl het **BESTEK** en **den Gouden** verkrijgbaar is gesteld bij den Boekdrukker **J. P. DE BRUIN** op de Markt.

De Notaris **VAN DER MEULEN**, te 's Bosch, zal als daartos benoemd en gecommiteerd bij Vonnis der Regtbank van 's Hertogenbosch, voor de Erven wijlend **WEW. Heer G. VAN HAAFE**, op maandag den 8 Junij 1846, 's namiddags om 2 ure, bij **SKINGERS** te Megen, provisioneel, en 14 dag daarna, zijnde op maandag den 22 Junij, op ter plaats en uur voorschreven, finaal Verkoop:

Eene HEERENHUIZING

met **Boven- en Benedenkamers** Erf en aangelegen **Tuin**, staande en gelegen tegen over de Kerk te Megen, gekwadstrveerd Sectie A. Ns. 653 en 654.

De Notaris **A. A. T. VERSTRAATEN**, gevestigd te Mill, voor zijne principalen in openbaar opveilen en Verkoop:

Het zeer aangenaam in het hofgelegen **Landgoed, HET OSSENBROM**

onder de Gemeente **Beers**, Kanton **Grav** bestaande in een Kapitaal **Heerenhuus** voorzien van ugen ruime **BENEDEN- en BovenKAMERS**, twee **KEUKENS**, **PROVISIEKAMER**, **KELDER** en **POMP**, **PRIVAAT** andere **COMMODITEITEN**, eene annexeruij **PAARDEN** en **VEESTALLING** met **HOODZODER**, **KOETSHUIS** en **MANGELKAMER**, **SCHREVEN**, **TUINMANSWONING**, twee **BOERENWONINGEN**, **TUINEN** en **BOOMGAARDEN**, plant met exquisite **VRUCHTBOOMEN**, **VISCHVIJVERS**, **BOUW- en WEILANDEN** en **HOUTGEWASSEN**, samen groot 48 Bunders.

Alles bij gedrukt is biljetten breeder omschreven.

De Verkoop zal geschieden te **Grav**, in Logement de **Vergulde Roskam**, bewoond de Meijfvrouw de Weduwe **SCHOONENBERG** op zaterdag den 13 Junij 1846, provisioneel en op zaterdag den 21 deszelfs maats finaal, telkens des namiddags ten 4 ure Beginnen.

Nadere informatie te bekomen ten Kantore voornoemde Notaris en van den Notaris **H. J. G. JONCKHEER** te Ginneken bij 's Bosch.

VERMIST

Eene **COUPON** groot f 100.00, van een officiaat **Nagel** Werkelijke Schuld N°. 35, verschept den 1 Julij 1847.

Een ieder wordt verzocht gemelde **Coupon** aanhouden en daaryan opgave te doen aan bureau van de **Noord-Brabander**; terwyl den aanbrenger eene geveuredigde belooning wordt uitgelooft.

Graanmarkt

van 's **HERTOGENBOSCH**, Woensdag en Donderdag 25 en 26 Mei.
ROGGE: f 7.00 f 7.85 a f 8.35
BOEKWEIF f 7.35 f 8.00 a f 8.35
HAVER f 2.85 a f 3.50
De middenprijs van de Rogge naar de markt 's Hertogenbosch is geweest f 7.97 het mud, zetting van het Roggebrood is 3 5/8 cents de Ned. ponden, het Ned. pond Roter f 0.62 a f 0.64

AMSTERDAM, 27 Mei.

Tarwe en Rogge met weinig handel, p. o. b. Poels Tarw f 340; 126, 127 p. dit f 324; 128, p. dit f 330
Rogge: 122 p. Paris. f 260 p. Odes f 248; p. n. Gron. f 220
Garst in een doen 2, 14 p. j. Deensche. f 157
Haver zonder handel
Koolzaad op 9 Oct. in Sept. en Oct. 50 p.
Lijnzaad stap: 107 p. Memel f 202;
Raapolie dadelijk niet wilgers, op levering in een doen: Gw. f 304; Vlieg. 29; 189 p. 127 Oct f 29; Nov. 2
Dec. f 30; 1847 f 30; 1848 f 30
Lijnolie op Gw. f 127; Vlieg: f 126; a. Henaspolie f 131; Vlieg. f 30.

Beurs van Amsterdam

Woensdag 27 Mei ten vier ure.
W. S. 100 p. 60; 100 p. 170; 100 p. 85
Cort. p. 100 p. 100; 100 p. 100
20; 100 p. 100; 100 p. 100
100 p. 89; 100 p. 100
100 p. 100

Ter Drukkerij van **H. A. DE ROOY** te 's Bosch.